N. 69.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 26. Sierpnia V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG V. S. d. 14 Sierpnia. Eskadra Rossyiska z 9 okrętów liniowych, 6 fregat, 12 mnieyszych statków złożona, krążąc po morzu Baltyckiem od d. 20 lipca dotąd nie zpotkała nieprzyiacioł, którzy według doniesień znayduią się teraz w Jungfersund, w liczbie 13 większych statków woiennych i wielu mnieyszych; między większemi liczy się 11 liniowych. Głowno kommenderuiący eskadrą Admirał Chanikow donosi, że d. 2 sierpnia płynąc między Jungfersund i Wagenst poymał idące z Carlscrony do Szwedzkiey flotty 5 statków przewozowych pod zasłoną korwety od 20 armat, morskiemi potrzebami ładownych, na tych statkach znaydowało się więcey 360 ludzi i 8 officyerów, których wieziono do Finlandyi na dopełnienie ekwipażu flotnego; z 5 statków 1 przeznaczony na szpitał opatrzony iest we wszystko na 130 chorych; między inną zdobyczą znaleźlismy więcey 22 t. talarów papierami Szwedzkiemi. Flagę na korwecie nieprzyiacielskiey wziętą przesłano J. J. Mci.

Zostali kommendantami: półku huzarów Elizabetgradzkiego Półkownik Hryhorowicz, Rewelskiego garnizonowego Półkownik Gool. Podpółkownik Weimarn będzie kommendantem w Neiszlocie. Doktor Karpiński otrzymał stopień aktualnego stanu konsyliarza. i 1500 rubli pensyi. Rządcą kraiu Białostockiego będzie stanu konsyliarz Szczerbinin; Wice rządcą stanu konsyliarz Popow Prezydentem głównego sądu 1 departamentu konsyliarz Wysoczyn; 2 departamentu Daszkiewicz; konsyliarzami rządowemi Arszeniewski, Szczepanowski. Półtawski Gubernator cywilny Kozaczkowski został konsyliarzem stanu.

Dalsze czynności armii Rossyiskiey w Finlandyi d. 12 lipca. Od pierwszych 2 dywizyi flottylli doniesiono, że nieprzyiaciel będący między wyspami Kakerta, Kusiala, Pargasa nocą poszedł ku wschodowi i ukrył się między skałami. Przeto Kapitanowi 1 rangi Saliwanowi kazano te mieysca przeyrzeć, i przeyść do Pargas zbliżaiąc się do uscia Sando. GL. Raiewski doniosł z Alawo, że d. 8 nieprzyiacioł główna siła ieszcze w Lappo stała. Dywizya 3 flottylli czekaiąc 4, która dla trudney przeprawy w Stremmo nie mogła śpiesznie przybyć do Relax, stała ieszcze przeciw Sando. Szwedzi na brzegach las podpalili; na co nie zważaiąc z naszey strony tak na lądzie iakoteż na wyspie Kimito batterye zakładano, tym końcem ażeby w przypadku napaści linią nieprzyiacioł z boku porażać. Okręta Szwedzkie ciągle ognia dawały do naszych strzelców, którzy często one trwożyli; przeyscie zaięte 22 statkami; w nocy zaś naprzeciw Karuny zebrała się flotta nieprzyiacielska więcey 50 statków.

D. 14 doniosł GL. Tuczkow, że d. 8 wysłał Półkownika Sabaniewa ku Sariarwi z 3 półkiem strzelców, batalionem półku Nizowskiego, artylleryą, i ułanami, dla złączenia się z Półkownikiem Własowem i zmocnienia GL. Kamińskiego. Nieprzyiaciel w stanowisku swoiem pod Taivola zrobił bardzo wygodne rozporządzenia, wiele zatok między wyspami zawalił, inne zasłonił batteryami i całe mieysce do Indehlalmi osadził mocną strażą.

D. 15 GM. Denisow doniosł, że obieraiąc srodki ku obronie 2 ważnieyszych stanowisk Kauchaioki i Lapferd, uznał za rzecz przyzwoitą poruczyć pierwsze Półkownikowi Jagodin, sam stanoł między Lapferd, Peilax, i Christianstadem. D. 12 podiazd 20 kozaków i dragonow z Kauchaioki posłany, nie dochodząc 2 wiorst do Karuny, zpotkał 20 konnych Szwedów zmocnionych piechotą. Rossyanie odstrzeliwaiąc w tył ustępowali, gdzie im nowy podiazd nieprzyiacielski zaszedł z tyłu. Chorąży Grekow przebić się umyślił, co wykonał szczęśliwie ztraciwszy 4 zabitych tylko, sam został raniony, z nim kozak 1; Szwedów poległo 15. GM. Tuczkow kommenderuiący wyprawą, która pomagać miała w przeysciu flottylii przy Sando, doniosł że 2 łodzie Szwedzkie zbliżywszy się do brzegów wyspy Kimito usiłowały las zapalić, lecz z wielką stratą przez naszych strzelców odparte zostały. Na ląd stały blizko Pesterp 3 łodzie Szwedzkie daiąc ognia kartaczami lud wysadziły. Gdy straże Rossyiskie dla wzaiemney pomocy zgromadzać się zaczynały, ieszcze 3 szalupy nieprzyiacieskie przyszły do brzegu na skrzydle prawem naszych stanowisk, z których wysadzeni strzelce wtył batteryi zachodzili. Kapitan Jkskul kommenderuiący w Pesterp, ruszył wszystkie straże, zmocnił prawe skrzydło, attakował odważnie; przymusił Szwedów ustępować na morze. Półkownik Jsaiew stoiący pod Karuna był także attakowany przez 5 statków, lecz i tu nieprzyiaciel po długiem strzelaniu został odpędzony. Z dywizyi 4 statków 18 pod Kapitanem Lutochinem przyłączyło się do 3 dywizyi; przeyście zaś 8 szalup pozostałych pod Stremmo bardzo trudne dla miałkości zatoki. Dywizya 5 do Hangut przybyła; tey kazano zostawić na mieyscu dla obrony brzegów lekkie statki, z większemi iść do Jungfersund, i attakować, gdy 3 dywizya i 4 starać się będą o zaięcie uścia przy Sando. Przewozowe statki przez ostrożność zalecono przeprowadzić do Stremmo. Szwedzka flotta pod Sando pomnażała się coraz tak dalece, iż liczono iuż blizko 100 żaglów.

D. 16 G. Denisow doniosł, że d. 14 wieczorem stanowisko nasze przy Kauchaioki attakowane było od nieprzyiacioł w przewyższaiącey sile; ci usiłowali przeciąć odwrót do Kiro, więc do Lap-

ferd wysłali śmy posiłek. Tegoż czasu przyszła wiadomość z Peilax, że Szwedzi o godzinie 10 wieczorem na straż przednią nastąpili. G. Denisow maiąc piękne stanowisko za wsią Tuk, uczynił gotowość do obrony; kazał więc przedniey straży powoli ustępować za most pod Tuk, gdzie na nią czekał posiłek, 2 kompanie z armatą wysłał ku zatoce naprzeciw Christianstadu; Półkownik Jagodin zaiąć miał Kauchaioki. Z Biorneburga do Lapferd wysłano pomoc nową. GM. Alexieiew doniosł, że batalion półku Litewskiego przybył do Helsingfors, drugi wziowszy z Sweaborga 2 działa z ładunkami ruszył do Tawasthus. GL. Raiewski doniosł, że trzyma się dawnieyszego stanowiska. W nocy d. 17 z Nystadt przyszła wiadomość, iż nieprzyiaciel o południu niespodzianie z wysp wyszedłszy zbliżył się do brzegu, silnie daiąc ognia z armat, naiachał na straż pilnuiącą przygórka, z którey poymał 3 ludzi. Woysko z miasta wysłane wstrzymało dalsze postępowanie Szwedów; ustępowac musieli na morze,

D 17. Na zmocnienie batteryi w uściu Sando wysłano z Abo 2 armaty, na zasilenie zas woyska część piechoty. Dla choroby G. Denisowa, o którey donosił iuż dwakroć, posłany na mieysce iego GM. Szepielew.

D. 18. Doniosł G. Denisow, że bitwa ztoczona d. 15 pod Peilax była następuiącym sposobem. O godzinie 2 z północy nieprzyiaciel korzystaiąc z mgły grubey z 6 statkami wszedł do Christianstadzkiey zatoki, i wyladował w 2 mieyscach; tegoż czasu inne było lądowanie w zatoce Peilax celem zmocnienia Szwedów przeciwko przedniey straży Rossyiskiey; ta odstąpiła od Peilax do kryżowey drogi, poźniey do Tuk, gdzie zmocnieni zostali armatą, innych strzelców posłano do zatoki na mieysce lądowania; drugie przeyścia zaieli strzelce i kozacy. Na brzegu Szwedzi prędko byli rozgromieni i przepędzeni. Zatem kazano przedniey straży postąpić zaczepnie. Z wielką natarczywością szła na nieprzyiacioł, i pędziła do krzyżowey drogi, tam zmocnieni 3 armatami i mocną kolumną piechoty utrzymywali stanowisko między wąwozami; nakoniec po silnym attaku strzelce i kozacy wypędzili nieprzyiacioł z mieysca i pędzili do Peilax. Tu odnowiła się ieszcze bitwa; lecz Strzelce Rossyiscy zaszedłszy z boku, ogniem i bagnetem przymusili we wszystkich punktach Szwedów do ustępu, po opuszczeniu stanowiska i miasta Christianstadu. Bitwa trwała od godziny 2 z rana do 10 w nocy; ztraciliśmy 15 żołnirzy zabitych 33 ranionych, koni 10. D. 16 kazano Półkownikowi Jagodin z pomocą strzelców attakować nieprzyiaciela w Kauchaioki. Szwedow było w tem mieyscu więcey 2 t. piechoty, 2 szwadrony iazdy; na co nie zwazaiąc strzelce uderzyli na straże, i zpędzili; lecz gdy rozbiegły się kolumny nieprzyiacielskie dla przecięcia naszym odwrótu, Rossyanie znaleźli się przymuszonemi ustępować dla złączenia się z G. Denisow pod Lapferd; w całey rozprawie Półkownik Jagodin nie ztracił nad 50 ludzi poległych i ranionych.

D. 19. Od dywizyi 3 flottylli doniesiono, że nieprzyiaciel zmacnia się coraz bardziey przed Karuna; zawala mnogie przeyścia karmieniem i na wyspach nowe batterye zakłada. Dywizya 5 do Jungfersund ieszcze nie przyszła; trudne przeciąganie pod Stremmo dotąd przeszkadzało statkom wszystkim dywizyi 4 złączyć się z 3. Pierwsze dywizye stały blizko Pargas. Reszta poźniey.

WIEDEN d. 17 sierpnia. Rząd Austryacki nie przestaie wyimować z cyrkulacyi stare bankocetle, niżeli zaś dozwolą okoliczności zastąpić ich mieysce gotowemi pieniędzmi, tymczasem daią się na zamianę papiery nowe, iak teraz np. 5 złotowe; wyższe przyimuią się do skarbu w podatkach, do czego termin iest przedłużony, tak żeby dopiero z końcem roku teraznieyszego ustawały. Obywatelom którzy się dawniey obowiązali ieden drugiemu należność płacić gotowizną, pozwolono płacić bankocetlami licząc tych 200 za 100 monety.

O woynie Serwianow z Turkami dalsze odebraliśmy doniesienia. D. 13 lipca Basza Soliman nie zrażony odporem doznanym od Chrześcian pod Nissą przez cały d. 12, na switaniu ruszył z obozów attak ponowić maiąc. O godzinie 5 zaczeły ucierać się przednie podiazdy. Wodz Ottomański naywiększą siłę zciągnowszy do centrum, 9 kolumnami postanowił zdobywać warowne szańce; co widząc Namiestnik Serwianow Jacoblewich, na tyleż kolumn lud swóy ku obronie podzielił. O godzinie 6 zaczeła się walka; potykały się obie strony z równem męztwem; zaciętości ich opisać niepodobno; iazda mianowicie kilkakroć odprawiła gonitwę; Chrześciańska chociaż mniey liczna, odwagą zastąpiła liczby niedostatek. Ważyło się szczęscie na obie strony do godziny z południa 3, zwycięztwo iednak nie przychylało się ieszcze do żadney; tylko Serwianie nadzieię nie płonną mieli, że Turcy statecznem wytrwaniem przeciwników zrażeni ustąpią nakoniec.

Stało się inaczey nadspodzianie. Wtenczas właśnie kommenderuiący Basza Soliman otrzymał nieiaki posiłek woysk świeżych. Jacoblewich nie spodziewaiąc się żadney odsieczy, ażeby dał odpor temu nieprzyiacielowi w centrum, kazał zprowadzić do siebie niektóre bataliony z obu skrzydeł; to postrzegłszy wodz Ottomański, dał znak Baszy Widdińskiemu, ażeby iak nayrychley uderzył prawem skrzydłem woysk swoich na linią Serwianów stoiącą przed Piliza; równym sposobem zalecono Baszy Nissy Emirowi, lewem skrzydłem armii Tureckiey nastąpić na prawe Chrześcian rozciągaiące się pod Brakni; co gdy się stało, Serwianie na skrzydłach osłabieni odporu długiego czynić nie zdołali, a 4 kolumny Ottomańskie szturmem wdarły się do redut pod N. 6 i 9; w których kommenderuiący Półkownicy Wuliostewich i Obrad po mężney obronie przewyższaiącym siłom ustępuiąc wstecz odeszli, i z głównym korpusem złączyli żołnierza swego szczątki. W tey rozprawie dostało się zwycięzcom 5 zagwożdżonych, 2 całech armaty, 2 chorągwie Serwiańskie, wszystkie ammunicye, i żywność dla woysk przygotowana. Uwiadomiony o tey klęsce Jacoblewich błąd swóy poznał, że skrzydła osłabił, i chciał prędko naprawić wysyłaiąc do nich w posiłku z centrum 10 t

żołnierza; lecz iuż wieczor następował; obu stron wodzowie widząc ludzi swoich zmordowanie spoczywać im kazali, i gotować się do nowey potrzeby, która iaki skutek wzieła poźniey doniesiemy.

Zbliża się czas seymu Presburgskiego, powszechna ciekawość oglądania uzbroionych Węgrzynów będzie zaspokoiona wkrótce. Tymczasem znacznieysi obywatele prowincyi Niemieckich domu Austryackiego w znaczney liczbie otworzyli po wielu mieyscach dobrowolne subskrypcye, na uzbroienie i opatrzenie ochotników do potrzeby polowey. Słychać, że pod Wasserburg ma być oboz wytknięty, do którego zgromadzić się powinno 80 t. Bawarczyków, Wurtembergczyków, i innych woysk związku Reńskiego. O przeniesieniu W. X. Berg i Cliwii na tron Neapolitański niema żadney wątpliwości; czytamy odezwę tego pana do poddanych iego Niemieckich, w którey wyraził że prawa swoie do Berg, Cliwii, Murster przelał na Monarchę Francuzkiego przyimuiąc dostoyność Królewską obu Sycylii; tytuł iednak W. Admirała Francyi zatrzymał.

Przed r. 1807 rząd Pruski robił badzo wiele soli w Xięstwie Magdeburgskiem, które gdy odeszło do Królestwa Westfalskiego po Elbę, niedostatek własney soli zastępował kupowaniem zprowadzaiącey się okrętami z kraiów południowych Europy; dziś gdy handel morski zupełnie iest przerwany, Prussacy sol muszą zakupować w Bochni i Wieliczce.

NEAPOL d. 30 lipca. Coraz więcey Neapolitańskiego dworu urzędników pospiesza do Hiszpanii, zkąd podobno dawnego Monarchę pożegnawszy powracać będą do oyczyzny dla służenia nowemu, gdyż słyszemy że Joachim Napoleon Murat W. X. Berg i Cliwii przyioł rządy dziedziczne państw naszych. Marszałek Jourdan pośpiesza do Madritu, gdzie ma wniść w służbę Katolickiego Króla, i hetmanić woyskom Hiszpańskim. W kraiu naszym zupełna spokoyność kwitnie, mamy na iey utrzymanie przeciw malkontentom domowym i naiazdom spodziewanym ieszcze z Sycylii, 25 t. żołnierza Neapolitańskiego, 50 t. Francuzów, temi kommenderuie do czasu G. Regnier. Z portów Francuzkich, Genueńskich, i Toskańskich czasem do nas przychodzą flotty kupieckie; spotykaią zawsze Anglików, lecz dotąd powodziło się im znaydować u brzegu zchronienie i obronę, iak ostatnia niedawno została ocalona w Fiumicino. We wszystkich portach naszych i nad morskiemi brzegami stawiemy telegrafy dla prędszey korrespondencyi. Liczemy uzbroionych 80 statków małych; nie słychać że y rychło użyte być miały do wypraw zamorskich.

Angielskie okręta nad zwyczay teraz często pokazywać się zaczeły przed portem naszym; rząd wniosł iż nieprzyiaciel zamysla opanować blizko brzegu leżące wysepki Jschia i Procida; przeto garnizonom znaczny dał posiłek. Syn sławnego muzyka Cimarosa w tych dniach własne dzieło muzyczne sam z wielką orkiestrą exekwował w iednym z kościołów naszey stolicy, okrył graiące go powszechny oklask licznych słuchaczów; naychlubnieysza młodzieńcowi pochwała obecnego Paesiello. Jdź rzekł, synu w ślady oyca twoiego, a ieżeli pozwolą siły, staray się go przewyższyć. Do Rzymu niedawno przybyła iazda i grenadyerowie gwardyi Króla Hiszpańskiego; ćwiczył ich G. Miollis i ukontentowanie oświadczył; pospólstwo dziwi się kosztownym mundurom i dzielnym koniom, obywatele zaświadczaią o zachowaney przez Neapolitanów przykładney karności.

MADRID d. 28 lipca. Dotąd nowy Król Józef zatrudnia się dawaniem audyencyi, tak wielki iest nacisk Grandów, obywatelów znacznieyszych, deputatów z miast i prowincyi całego Królestwa garnących się do tronu; wszyscy przed Monarchą wykonali przysięgę wiernosci iemu i konstytucyi przez Juntę w Bayonne przyiętey. Zawczora Król ogłosił członków rady stanu; wchodzą zaś do niey Margrabia Baiamar, Graf Colomera, La Rocca, Campo Alange, Margrabia Caballero, Don Gil, Garcia Leon, Pisaro. D. 25 uroczystym obrządkiem w stolicy naszey po wszystkich ulicach i rynkach obwołano Króla nowego; naywyżsi urzędnicy, konsyliarze, Ministrowie Grandowie na koniach assystowali; podobny obrządek tegoż dnia odprawił się w Toledo. Monarcha pociągaiąc ku sobie serca poddanych łaskawością, rozkazał po całey Monarchii ogłosić powszechne przebaczenie dla tych wszystkich, którzy od początku teraznieyszey rewolucyi podzisdzień wykroczyli przeciw rządowi iego, przyczyniaiąc się do zapalenia rozruchów domowych czynnie, albo do nich wpływaiąc. Trzeba mieć nadzieię że taki postępek sprawi zbawienne skutki; tymczasem rząd milczy statecznie o wszystkiem, co się dzieie w miastach i prowincyach zbuntowanych; nikomu nie iest wiadomy mianowicie los portów, eskadr, i morskich zbroiowni. Według wszelkiego podobieństwa Marszałek Massena z potężnem woyskiem Francuzkiem zostanie w Hiszpanii na usługach Króla Józefa, dopóki spokoyność w kraiu nie zakwitnie, co iak rychło na stąpi zgadywać nie będziemy. Nasz Monarcha i rady iedy iego dziś zatrudniaią się iedynie wyszukaniem źródeł, z którychby obficie mogli czerpać na utrzymanie dworu, flott, woyska własnego i zprzymierzonego. Wiadomo że prowincye Hiszpanii Europeyskiey nawet w czasie zwyczaynym nie wielki dochod czyniły, utrzymuiąc się same po większey części z Amerykańskich skarbów; tych drugie zatrzymanie za morzem, dziś zupełne przecięcie musi koniecznie rząd i narod wprawić w niepospolite zatrudnienie.

PARYZ d. 9 sierpnia. Napoleon Jmperator bawi w Bordeaux, zkąd w tych dniach udać się miał na zwiedzenie departamentów zachodnich; między innemi obywatele miasta niedawno założonego, które nosi imie Monarchy, gotowość uczynili do przyięcia iego. W portach robota idzie z nadzwyczaynym pospiechem; zdaie się że rząd umyślił dać pomoc Hiszpańskim osadom w Ameryce, które odsieczy pozbawione przy chęci naylepszey nie mogą czynić własną siłą odporu długiego. Przesłanie posiłków trudne iest i wiele kosztować może. Anglicy poznaiąc że od przecięcia posiłków spodziewanych z Hiszpanii i Francyi zawisł los nowego swiata, nie zaniedbaią zapewne

okryć morza flottami swemi. Przewidział to Napoleon, i postanowił dopomagać nowemu Królowi w przedsięwzięciu ważnem, choćby to naywięcey kosztować miało. Tymczasem nieprzyiaciel blizko naszych i Hiszpańskich brzegów krążący nic nie czyni, spokoyne są porty, nawet podobno nie byłyby attakowane nigdy, gdyby ich nie zasłaniały liczne załogi, iak podczas ostatniey w Niemczech woyny.

Stan prawdziwy Hiszpańskich interessów iest dla nas niedocieczoną taiemnicą; żadnych ztamtąd rapportów rząd nie ogłasza dawno o bitwach z rokoszanami ztoczonych, podbiciu miast zbuntowanych, poddaniu się prowincyi nie posłusznych, właśnie iakby tam woyska nasze nic do czynienia nie miały; to zaś pewna, że potęgę swoią Napoleon w Hiszpanii coraz bardziey pomnaża.

W. X. Berg i Cliwii przybył do naszey stolicy od Hiszpańskich granic, za nim Champagny Minister wnętrznych interessów; o pierwszego wyieżdzie do Neapolu, gdzie z potomkami ma królować, nic nie mówią; z tytułem W. Admirała Francyi zachował dostoieństwo pierwszego Namiestnika Jmperatora Napoleona w armiach naszych. Względem przyszłego losu dzierżaw iego Niemieckich nic nie postanowiono, do Francyi będą wcielone, czyliteż dostaną się któremu z XX. wchodzących do związku Reńskiego. Muzea Paryzkie w tych czasach zbogacone zostały szacownym zbiorem zabytków starożytności, który dawniey należał do familii Borghese w Rzymie. W woysku morskiem Napoleon wielu officyerom dał stopień wyższy. Plantacya bawełny w departamentach Francuzkich naypomyślniey rozkrzewia się staraniem rządu, przemysłem obywatelów, mianowicie na południu, ieden z nich blizko gór Pyreneyskich pod miastem Perpignan ukazuie ciekawym 12 morgów okrytych tą rośliną pożyteczną, którey nasiona z Hiszpanii zprowadził.

Gdy Napoleon Jmperator bawił w mieście Agen, prezentował się iemu naystarszy dzisiay podobno z Francuzkich żołnierzy, Printems grenadyer lat 114 maiący; rozmawiał z tym człowiekiem Monarcha, 50 Napoleondorów darował, i pensyi dożywotniey 800 franków naznaczył, która po śmierci męża będzie wypłacana żonie. Podobnego względu doznał inny żołnierz, który na kampaniach Egiptskich wzrok utracił. Przed uściem rzeki Loire pokazał się niedawno statek Amerykański, do Nantes chcący zawinąć; znaydował się na nim goniec wysłany z ważnemi listami od stanów ziednoczonych do ich posła w Paryżu; przybywa fregata Angielska, statek ów zabiera i wysadziwszy na ląd Francuzki 5 podróżnych tylko, resztę z gońcem i pismami uprowadza do portów swoich; dowod nowy iak mało nieprzyiaciel poważa flagę RPtey, i prawa narodu oboiętnego. Takie i temu podobne pokrzywdzenia dosć często ponawiane, nie zkłoniły iednakże dotąd Kongressu, aby sprawę Europy lądowey przyiął za własną, i spólnie z innemi Mocarstwami dopomniał się u W. Brytannii o wolny handel i żeglugę; rzecz między Ameryką i Anglią iak widziemy nie skończona, negocyacye przewlekłe i nieskuteczne, przygotowania woienne opieszałe; tymczasem Anglicy nowe coraz przyczyny Republikantom daią skarżenia się o gwałtowność, gdy ieszcze dawnieysze rany zgoione nie są.

Pisma nasze donoszą o śmierci oyca Marszałka Mortier, blizko 80 letniego weterana; służył w młodości woyskowo, kampanie woyny 7 letniey odprawił w Niemczech; przez resztę dnich swoich zatrudniał się uprawą gruntów, zasiadał w konstytucyinem zgromadzeniu, 12 synom dał przyzwoite wychowanie, przez Austryaków był więziony w Valenciennes r. 1793. Słychać, że Napoleon powróciwszy z teraznieyszey podróży wkrótce nową zacznie do departamentów nad Renem leżących, i w Strasburgu widzieć się ma z wielo Xiążętami związku Reńskiego.

MUNCHEN d. 1 sierpnia. Król Bawarski w kraiu swoim dług zaciąga nowy 4 mill. zł. ryns, na procent 6; kapitał równemi częściami ma być zapłacony przez lat 10. Związkowi Reńskiemu ubył członek W. X. Berg i Cliwii, ten Pan pismem w Paryżu danem d. 7, doniosł poddaństwu, że na inny tron powołany, prawa swoie do kraiów dotąd posiadanych w Niemczech przelał na osobę, Monarchy Francuzkiego; temu więc mieszkańce onych i woyska wykonały przysięgę wierności. Generał artylleryi Francuzkiey Eble zwiedza teraz arsenały znayduiące się w Strasburgu, Moguncyi, drugich twierdzach nad Renem. Stany Westfalskie obrad swoich nie zakończyły; Król Hieronim nagle opuściwszy stolicę Cassel, udał się przez Hanower do wod mineralnych w Nenndorf, zkąd powróciwszy znaydować się ma w Strasburgu na przywitanie Jmperatora Napoleona. Pod Vesel zgromadza się dywizya woysk Francuzkich; iuż tam przyszło 6 t. piechoty z Marchii Brandeburgskiey. Królowa Westfalska krótko zabawiwszy u rodziców swoich Królestwa Wurtembergskich w Stutgardzie popiesza do Szwaycarów. Była pogłoska, że korpus woysk Francuzkich od brzegów Renu idący wszedł do stolicy pomienioney; lecz dziś pokazała się bezdowodną. Generałowie Bawarscy w Tirolu kommend maiący znaczną liczbę młodzieży w tym kraiu wybraney do nas przystawili na dopełnienie woysk Królewskich. W. X. Darmstadzki pod stolicę Darmstadt zciągać kazał woyska swoie; przyczyna niewiadoma, domyślamy się tylko że swego żołnierza oddać postanowił na żołd Francuzki; d. 15 cały korpus ma ruszyć do mieysca przeznaczonego.

HAMBURG d. 16. Sierpnia. dwie poczty Duńskie chybiły; przeto nie wiemy co się dzieie w Coppenhadze, gdzie są i w iakiey liczbie flotty Angielskie, co czynią, poszły lub nie do portów oyczystych za woyskiem lądowem. Słychać że Król Szwedzki znaczną liczbę żołnierza swego mianowicie konnych półkow zprowadził do Scanii. W politycznych pismach naszych czytamy, że Hiszpania dziś liczy więcey 8 mill. owiec, 40 t. pasterzow. Brytannia W. w Indyi wschodniey nie ma nad 16 t. żołnierzy Europeyskich, 60 t. Seapoys czyli Indyanów na żołdzie kompanii służących; ta garstka ludu zbroynego utrzymywać w posłuszeństwie musi 80 mill. mieszkańców, z których 30 mill. iest poddanych Anglii, 50 mill. hołdowników.